

Zo ging het er dus aan toe in de Koersk

door Sandra Kooke

'Mijn laatste zin moet een antwoord zijn, geen vraag.' Wat gaat er door je heen als je alleen maar kunt wachten, en je weet dat je wacht op de dood? Waarschijnlijk waarachtiger gedachten dan normaal. De 118 mannen die in de Koersk zaten, de Russische onderzeeër die in 2000 verging, zijn daarom al voor veel schrijvers en theatermakers een bron van inspiratie geweest. Componist Merlijn Twaalfhoven (1976) schreef al twee muziektheaterstukken over de Koersk en situeerde het tweede, getiteld 'Kursk', op een echte Sovjet-onderzeeër uit 1951.

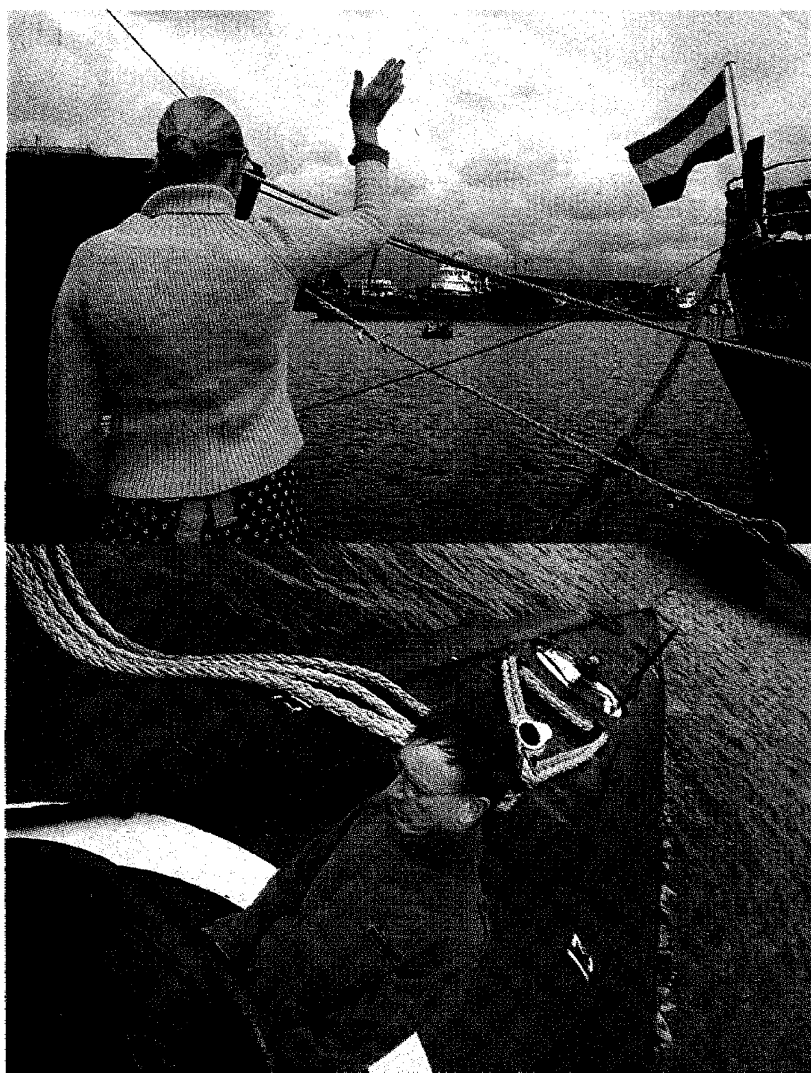
De onderzeeër ligt aan de NDSM-werf in Amsterdam-Noord. Bezoekers checken in op een schip aan de wal alsof ze zelf bemanning van de Koersk worden. Geconfronteerd met autoritaire officieren leveren de meeste bezoekers geld, sleutels en rijbewijs in. Er volgt een medisch onderzoek en iedereen hijst zichzelf in een overall.

Uitgewuifd door het strenge personeel vertrekken de bezoekers per sloep naar de onderzeeër, waar beneden in het donkere ruim de confrontatie met de bemanning volgt. Ieder stadium van angst en ontredning komt voor: de bezorgdheid over het zuurstoftekort, de boosheid dat er geen toekomst is, de hoop, de gekte, de apathie, de acceptatie van het lot. En dat alles door prachtige filosofische observaties omvat.

En de bezoekers transformeren steeds verder tot bemanningsleden.

Ze klauteren langs trapjes in nauwe schachten, kruipen op commando door lage deurtjes, drinken stiekem wodka met de kok, luisteren in het pikdonker naar het tikken van de motor, bevragen fluisterend de bemanning en ademen zo zuinig mogelijk. Heel stil en onder de indruk staan ze na anderhalf uur weer buiten, diep in- en uitademend.

'Kursk' van Stichting La vie sur terre is te zien t/m 16 juli. Info. www.laviesurterre.nl

Boven: de nieuwe bemanning vertrekt naar de Koersk en wordt uitgezwaaid.
Beneden: afdalen in de onderzeeër.

FOTO'S HERMAN WOUTERS

**Boven: de voeten van iedere bezoeker worden ontsmet.
Beneden: aan boord van de sloep.**